

UTICAJ DOSLEDNE PRIMENE UREDBE O ISPORUCI ELEKTRIČNE ENERGIJE NA NIVO NAPLATE OBRAČUNA NEOVLAŠĆENOG KORIŠĆENJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U ED SOMBOR

N.Stanković¹, PD Elektrovojvodina d.o.o. Novi Sad, Novi Sad, Srbija
Z.Simendić, PD Elektrovojvodina d.o.o. Novi Sad "Elektrodistribucija Sombor", Sombor, Srbija
M.Vukas, PD Elektrovojvodina d.o.o. Novi Sad "Elektrodistribucija Sombor", Sombor, Srbija

UVOD

Distributivno područje ogranka "Elektrodistribucija Sombor" Sombor (ED Sombor), trenutno je konzum sa povećanim procentom netehničkih gubitaka u Privrednom društvu Elektrovojvodina, ali i sa srazmerno povećanim brojem otkrivenih slučajeva neovlašćene potrošnje električne energije. U poslednje vreme sve više su zastupljene i „sofisticiranije“ metode neovlašćenog pribavljanja električne energije, što ima za posledicu da se ista teže otkriva. Brzo lokalizovanje izvora i smanjenje tehničkih i netehničkih gubitaka, postaju dominantni zadaci u povećanju efikasnosti poslovanja. S druge strane, stalnim investicionim ulaganjima u elektroenergetski sistem i preduzimanjem tehničkih mera iz Akcionog plana za smanjenje gubitaka, ED Sombor je postigla da se smanje tehnički gubici. I pored izvršenja pomenutih mera, netehnički gubici su se povećali u 2009. godini, dok je 2010. i 2011. godine došlo do smanjenja tih gubitaka. Do smanjenja gubitaka je došlo zbog povećanog broja otkrivenih krađa, kao i naplate neovlašćene potrošnje električne energije koja se realizuje odjednom u celom iznosu.

Pored neadekvatne kaznene politike ni distributivna preduzeća nisu koristila mogućnost koje im pruža odredbe "ranijeg" Zakona o energetici (1), Uredbe o uslovima isporuke električne energije (2) i kod "novog" Zakona o energetici (3). U drugom poglavlju rada je prikazana zakonska regulativa koja je omogućila da distributivno preduzeće dužno bez odlaganja isključi objekat sa distributivnog sistema, pravnom ili fizičkom licu koje neovlašćeno koristi električnu energiju. Pravno ili fizičko lice da bi postao ponovo kupac, prethodno mora da izmiri iznos iz obračuna za neovlašćenu potrošnju, podnese zahtev za odobrenje za priključenje, izmiri troškove i podnese dokumentaciju za uključenje. Iako je i ranijim Zakonom o energetici (član 159.), zaprećena kazna bila primerena društvenoj opasnosti dela (zaprećena je kazna zatvora), sudska praksa je išla u suprotnom pravcu – sud je po pravilu izricao uslovne osude na kaznu zatvora, koja se neće izvršiti u određenom roku, ako osuđeni u istom ne ponovi isto ili slično krivično delo. Sud je izuzetno izricao i novčane kazne, pri čemu valja konstatovati i činjenicu da je veliki procenat odbačenih (oslobađajućih) presuda. Minimizirajući društvenu opasnost izvršenja ovih krivičnih dela, sudska praksa pokazuje da ni u slučajevima kada se radi o tzv. povratnicima, sud ne izriče zakonom propisanu bezuslovnu kaznu (4).

Nakon stupanja na snagu važećeg Zakona o energetici (4) (09.08.2011. godine), došlo je do tzv. dekriminizacije krivičnih dela iz člana 159. ranijeg Zakona o energetici (1), te se neovlašćeno korišćenje električne energije sada tretira kao krivično delo „krađe“, iz člana 203., odnosno „teške krađe“ iz člana 204.

¹Nenad Stanković, PD Elektrovojvodina d.o.o. Novi Sad, 21000 Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 100, e-mail: nenad.stankovic@ev.rs, tel 021 4821008, faks 021 523470.

Krivičnog Zakonika Republike Srbije (KZRS) (5). Sudska praksa, pokazuje da ni nakon toga kaznena politika nije pooštrena. U drugoj glavi su prikazani zakonski propisi i realizacija podnetih krivičnih prijava.

U skladu sa navedenim odredbama Zakona o energetici, i obavezama energetskeg subjekta koje proističu ED Sombor je smatrala da treba da se isključi objekat korisnika (odjavi) posle otkrivanja krađe električne energije. Nakon toga je kupac morao izmiriti celokupni obračun neovlašćene potrošnje i izmiriti izmeštanje mernog mesta na regulacionu liniju. U trećoj glavi je detaljno opisana procedura.

U četvrtom delu rada su prikazani finansijski rezultati naplate obračuna neovlašćene potrošnja pre primene zakonskih odredbi i posle njihove primene. Smatramo da u narednom periodu treba usaglasiti na nivou EPS-a način postupanja prilikom neovlašćene potrošnje, a na osnovu dosadašnjih postignutih iskustava u striktnoj primeni zakona.

Nakon zaključka datog u petom delu, u šestom delu je referentno navedena korišćena literatura.

ZAKONSKA REGULATIVA

Gubici električne energije u distributivnoj mreži predstavljaju jednu od najvećih prepreka uspešnom poslovanju EPS-a, a samim tim i Elektrovojvodine. Razni vidovi neovlašćene potrošnje električne energije predstavlja jedan od uzroka najvećeg dela komercijalnih gubitaka koji se javljaju u distribuciji električne energije (4,6).

Neovlašćeno korišćenje električne energije i osnovne oblike ovog krivičnog dela je regulisao "stari" Zakon o energetici (1) u članu 64. uveo pojam „neovlašćenog korišćenja električne energije“ kroz jednu imperativnu, zabranjujuću normu, specijalnog karaktera, propisujući da je zabranjeno“:

- samovlasno priključenje objekata, uređaja ili instalacija na prenosni, transportni ili distributivni sistem, i
- korišćenje energije bez ili mimo mernih uređaja ili suprotno uslovima utvrđenih ugovorom u pogledu pouzdanog i tačnog merenja preuzete energije.

"Stari" Zakon o energetici (1) u članu 65., Uredba o uslovima isporuke električne energije u članu 28. definisali su da: Kada eneretski subjekt za prenos, transport, odnosno distribuciju utvrdi da pravno ili fizičko lice neovlašćeno koristi električnu energiju u smislu člana 64. ovog Zakona, odnosno člana 28. Uredbe, dužan je da, bez odlaganja, isključi takav objekat sa prenosnog, transportnog ili distributivnog sistema.

"Novi" Zakon o energetici (3) u članu 156. i 157. uvodi pojam „neovlašćenog korišćenja električne energije“ kroz jednu imperativnu, zabranjujuću normu, specijalnog karaktera, propisujući da je zabranjeno:

- priključivanje objekata na sistem bez odobrenja za priključenje.
- samovlasno priključivanje objekata, uređaja ili instalacija na prenosni, transportni ili distributivni sistem, kao i puštanje u pogon istih.
- korišćenje električne energije bez ili mimo mernih uređaja ili suprotno uslovima utvrđenim odobrenjem za priključenje u pogledu pouzdanog i tačnog merenja preuzete električne energije ili ugovorom o prodaji u pogledu namene potrošnje električne energije.

Zakon o energetici (3) u članu 157. i Uredba o uslovima isporuke električne energije u članu 28. definisali su da: Kada eneretski subjekt za prenos, transport, odnosno distribuciju utvrdi da pravno ili fizičko lice neovlašćeno koristi električnu energiju, odnosno da postupa suprotno zabranama iz člana 156. ovog Zakona, odnosno člana 28. Uredbe, dužan je da, bez odlaganja, isključi takav objekat sa prenosnog, transportnog ili distributivnog sistema i preduzme mere u skladu sa zakonom. Isključiti objekat sa prenosnog, transportnog ili distributivnog sistema predstavlja trajnu meru koju sprovodi isporučilac u skladu sa Zakonom o energetici i Uredbom o uslovima isporuke električne energije i za posledicu ima gubitak statusa kupca, tj. raskidanje kupoprodajnog odnosa, odnosno odjavu i brisanje iz baze podataka isporučioaca. Obustava znači privremenu meru koju sprovodi isporučilac u skladu sa Zakonom o energetici i Uredbom o uslovima isporuke električne energije.

U skladu sa navedenim odredbama Zakona o energetici, i obavezama energetskeg subjekta koje proističu iz Uredbe o isporuci električne energije, kada je u pitanju isključenje objekta korisnika - kupca sa distributivnog sistema, ED Sombor je smatrala da postoje sve zakonske pretpostavke i raspoloživi resursi da se:

- Objekat kupca isključi sa električne mreže, što ima za posledicu raskidanje kupoprodajnog odnosa i brisanje iz baze podataka, odnosno korisnik faktički gubi status kupca električne energije;
- Takav kupac je u obavezi da podnese zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje isključenog objekta, citat „kada uplati obračunati iznos za neovlašćeno korišćenje“ – kraj citata, (odredbe člana 42.

Uredbe). Podnošenje zahteva ima za posledicu izdavanje novog odobrenja za priključenje, u skladu sa Zakonom o energetici (odredbe od člana 129. do člana 136.), Uredbom i Metodologijom, u kom postupku se pored ostalog određuje i novo mesto postavljanja mernog uređaja. Postupkom se pored ostalog određuje i mesto postavljanja mernog uređaja, odnosno mesto predaje električne energije budućem kupcu (Član 135. Zakona o energetici). Na taj način se budućem kupcu izmešta merno mesto, na liniju razgraničenja između privatne i javne površine, pri čemu pripadajući troškovi izmeštanja padaju na njegov teret.

ED Sombor je počela primenu ovih zakonskih mogućnosti 1.12.2010. Na ovaj način, sa jedne strane, bi se kupac onemogućavao da u buduće neovlašćeno pribavlja električnu energiju (merno mesto je izmešteno), a sa druge strane taj efekat se postiže bez većeg angažovanja sopstvenih resursa.

Prema Uredbi o isporuci električne energije (2) član 40 pod neovlašćenim korišćenjem električne energije podrazumeva se još i sledeće:

- korišćenje električne energije preko mernog uređaja na kome je kupac oštetiо plombe isporučioца odnosno ovlašćene organizacije;
- nenamensko korišćenje električne energije koje ima za posledicu primenu povoljnijeg tarifnog stava iz tarifnog sistema za prodaju električne energije;
- samovlasna zamena glavnih osigurača ili uređaja za ograničenje snage - struje osiguračima odnosno uređajima veće nazivne struje od ugovorene odnosno odobrene i drugih uređaja za ograničenje snage - struje;
- korišćenje snage iznad odobrene odnosno ugovorene.

Gore navedeni načini neovlašćenog korišćenja električne energije nisu praćeni Obračunom neovlašćeno utrošene električne energije i takvi slučajevi nisu obuhvaćeni terminom „krađa“ električne energije. U daljem tekstu se bavimo samo krađama električne energije.

Nov Krivični Zakonik Republike Srbije (u tabeli 1 KZRS) (5) godine definiše neovlašćeno korišćenje električne energije kao „Krađa“ (Član 203.) i „Teška krađa“ (Član 204.). Protiv lica osumnjičenih za krivično delo krađe po Članu 203. i Članu 204. KZRS, kod kojih je otkriveno neovlašćeno korišćenje električne, podnošene su krivične prijave nadležnom tužilaštvu.

Ako lice, osumnjičeno za krivično delo krađe, izmiri troškove po Obračunu neovlašćeno utrošene električne energije i o tome dostavi dokaz – uplatnicu u prostorije nadležnog tužilaštva krivična prijava će u smislu člana 236. stav 1. tačka 1 i stav 4. ZKP-a biti odbačena, (Načelo oportuniteta).

U tabeli 1. dat je presek podataka o neovlašćenom korišćenju el.energije, sa podacima o podnetim krivičnim prijavama i izrečenim presudama suda po vrstama. Uočava se da je broj krađa el.energije (broj faktura) znatno manji od broja podnetih krivičnih prijava. U velikom broju slučajeva nema dovoljno dokaza da bi se počinitelj procesuirao pred sudom, (vrlo sofisticirani načini krađe), ili je pak u pitanju samo kidanje plombe i samovlasno uključanje, kada se počinitelj procesuirao za posebno krivično delo „skidanje i povreda službenog pečata i znaka“ iz člana 327. KZRS. Broj takvih krivičnih prijava je do 60% od ukupnog broja otkrivenih slučajeva. Kada stigne do suda jedan broj se odbaci (dokazi nisu dobri....), dok je broj zatvorskih minimalan, uslovnih malo veći a novčanih zanemarljiv. Procesi se odugovlače tako da kupcima presude nisu destimulativne da prestanu da krađu el.energiju kao i drugima koji to do sada nisu.

TABELA 1- REALIZACIJA PODNETIH KRIVIČNIH PRIJAVA

Godina	Neovlašćeno korišćenje el.energije	Krađe el.energije	Procesuiran prema članu	Podneto krivičnih prijava za krađu el.energije	Odbačeno	zatvorska	uslovna	novčana	U toku
	kom	kom	-	kom	kom	kom	kom	kom	kom
	1	2	3	4=5+6+7+8+9	5	6	7	8	9
2009.	528	116	159/2 ZOE	86	15	1	24	3	3
2010.	758	201	159/2 ZOE	132	64	0	6	1	1
2011.	949	381	159/2 ZOE	287	145	0	3	0	139
			203/1 KZRS	94	35	0	1	0	58
			Ukupno 2011	381	180	0	4	0	197

NAČIN REALIZACIJE ZAKONSKE REGULATIVE

Do 1.12.2010 ED Sombor je davala na rate plaćanje obračuna neovlašćene potrošnje. Posle prve rate je vršeno uključanje na postojeće merenje. Posle par rata potrošač je prestajao da plaća što je zahtevao dodatni obilazak, isključenje, nove razgovore i sporazume plaćanja na rate. Rasprave koje su vođene na tu temu na Međunarodnom Regionalnom Tematskom Savetovanju „Neovlašćena potrošnja električne energije i zaštita elektroenergetskih objekata od krađe i fizičkih oštećenja“, hotel Norcev na Iriškom Vencom, 23, i 24, 10. 2010. su od strane predstavnika zakonodavstva izrečene da ED ne primenjuju sve zakonske mogućnosti kod neovlašćene potrošnje a traže pooštavanje primene zakona. Nakon toga ED Sombor je počela 1.12.2010 striktnu primenu zakonskih mogućnosti da se potrošač odjavi prilikom neovlašćene potrošnje. Realizacija ovih odredbi regulisana je internom procedurom za procesuiranje neovlašćenog korišćenja električne energije:

- Prilikom vršenja kontrole mernog mesta kod kupaca i otkrivanja neovlašćenog korišćenja električne energije zaposleni kontrolor dužan je da bez odlaganja izvrši obustavu, odnosno isključenje objekta sa sa elektroenergetske mreže u smislu člana 157. Zakona o energetici (3) i članu 28. Uredbe o uslovima isporuke električne energije (2).
- Služba za prijem i kontrolu mernog mesta poziva u prostorije ED Sombor lice u čijem je objektu otkriveno neovlašćeno korišćenje električne energije radi izmirenja svih dugova za utrošenu električnu energiju (plaćanje Obračuna neovlašćeno utrošene električne energije i tekuće potrošnje).
- Kupac odmah po izmirenju obaveze po Obračunu neovlašćeno utrošene električne energije i obaveza za tekuću potrošnju, podnosi zahtev za dobijanje novog odobrenja za priključenje. Ugovor i Rešenje za troškove izmeštanja mernog mesta (koje se postavlja na regulacionu liniju ili van nje) dobija u roku od par dana. Nakon izmirenja pripadajućih troškova i podnošenja propisane dokumentacije (dokaz o vlasništvu, potvrdu ovlašćenog izvođača radova da električna instalacija ispunjava propisane tehničke uslove, dokaz o proveru ispravnosti elektročne instalacije od strane ovlašćenog preduzeća).
- Nakon realizacije izmeštanja mernog mesta, kupac se priključuje se na nov izmešten orman mernog mesta. Za to je bilo neophodno da priloži propisanu dokumentaciju o ispitivanju „nove“ instalacije.
- Istovremeno, obaveza Sektora za trgovinu električnom energijom i Sektora za logistiku je da protiv takvog kupca podnesu krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu.

Međutim, na osnovu razgovora na sastancima Akcionog tima na nivou PD „Elektrovojvodina“ d.o.o. Novi Sad, uočeno je da primena navedenih osnovnih dokumenata (Zakona i Uredbe) je različita u okviru Elektrovojvodine kada je u pitanju neovlašćeno korišćenje električne energije. Smatramo da u narednom periodu to treba usaglasiti i na nivou EPS-a.

ANALIZA REZULTATA

U ovom delu rada analizirat će se efekti primene zakonske regulative od 2008 do 2011. Godini. Od 1.12.2010. godine počelo se sa primenom zakonskih odredbi da se potrošač isključuje (odjavljuje) posle otkrivene neovlašćene potrošnje. Zbog toga je u tabeli 2 godina 2010 podeljena na ta dva perioda. U njoj su prikazani ekonomski efekti otkrivenih krađa el.energije – od broja kontrola mernog mesta, ukupan broj neovlašćenih potrošnji, broj otkrivenih krađa električne energije u posmatranim periodima, obračunata i naplaćena neovlašćeno utrošena el.energija u godini otkrivanja (8,9,10,11).

Uočava se od 2008 do 2011 duplo povećan broj otkrivenih neovlašćenih potrošnji, a skoro četiri puta povećanje otkrivenih krađa električne energije. Razlog je sve veća angažovanost na otkrivanju neovlašćenih potrošnji kao i sve veći broj kupaca koji se odlučuju na krađu električne energije. Razlika između neovlašćenih potrošnji i krađa su oni kupci koji su pokušavali da krađu ili krađu ali se nema dokaza (samo su pokidane blombe na brojilima). Obračunata neovlašćena potrošnja električne energije (red 4 u tabeli 2) u dinarima i u kWh od 2008 godine do 2011 se povećala 5 odnosno 6 puta. To znači da se sada dosledno primenjuju zakonske mogućnosti za obračun neovlašćene utrošene električne energije.

"Naplaćena obračunata neovlašćena utrošena el.energija u godini otkrivanja krađe el.energije" (red 5 u tabeli 2) pokazuje da se naplata povećala sa oko 30% na 49% što je veliko povećanje. U prvih 11 meseci 2010. godine kada se nije primenjivala odredba da se kupci isključe (odjave) se povećala naplaćenost na 46,2 % jer se najavljivalo da će se početi isključivati (odjavljivati) pa su kupci plaćali celokupne iznose i na mali broj rata. Plaćanjem celokupne obračunate neovlašćene utrošene električne energije odjednom

elektrodistribucije imaju manje posla jer ne moraju da prate naplaćenost neovlašćene potrošnje kupaca, obilaze ako ne plati, isključuju i sve ostale radnje po postupku (7).

TABELA 2 – EFEKTI OD OTKRIVENIH KRAĐA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Sombor (bez Pogona Vrbas)			Posmatrani period					
			2008	2009	2010		2010	2011
					I-XI	XII		
1	Broj kontrola mernog mesta	kom	11.221	14.557	25.794	1.599	27.393	14.127
2	Ukupan broj neovlašćenih potrošnji	kom	405	485	541	104	645	738
3	Broj otkrivenih krađa	kom	101	116	149	52	201	356
4	Obračunata neovlašćeno utrošena el.energija	MWh	1.079	1.516	1.963	1.027	2.990	4.963
		1000 din	6.492	9.724	13.351	7.322	20.673	37.972
5	Naplaćena obračunata neovlašćeno utrošena el.energija u godini otkrivanja krađe el.energije	MWh	377	398	902	531	1.432	2.404
		1000 din	2.110	2.432	6.170	3.629	9.798	18.658
		%	32,5	25,0	46,2	49,6	47,4	49,1

Sagledavajući podatke iz tabele 2 se postavlja pitanje je šta je sa onim kupcima koji nisu platili? U tabeli 3 su prikazani statusi potrošača kod kojih je otkrivena krađa električne energije u određenim vremenskim periodima.

TABELA 3 – STATUSI POTROŠAČA KOJI SU KRALI ELEKTRIČNU ENERGIJU

Distributivno područje ED Sombor (bez Pogona Vrbas)	Posmatrani period											
	2008		2009		2010				2010		2011	
	kom	%	kom	%	I-XI		XII		kom	%	kom	%
					kom	%	kom	%				
Broj otkrivenih krađa	101	–	116	–	149	–	52	–	201	–	356	–
Izmešten OMM (plaćeno sve) i priključen po novom Rešenju	0	0	0	0	0	0	29	55,8	29	14,4	144	40,5
Plaćen samo Obračun neovlašćeno utrošene električne energije	63	62,4	78	67,2	131	87,9	10	19,2	141	70,2	55	15,4
Nije plaćeno ništa	38	37,6	38	32,8	18	12,1	13	25,0	31	15,4	157	44,1

U nastavku su data objašnjenja pojmova iz tabele 3:

- **Broj otkrivenih krađa** – broj procesuiranih krađa električne energije otkrivenih u posmatranom periodu;
- **Izmešten OMM (plaćeno sve) i priključen po novom Rešenju** - kupac je izmirio obaveze po obračunu neovlašćeno utrošene električne energije, podneo zahtev za novo odobrenje za priključenje i predao svu prateću dokumentaciju (dokaz o vlasništvu, potvrdu ovlašćenog izvođača radova da električne instalacija ispunjava propisane tehničke uslove, dokaz o proveri ispravnosti elektročne instalacije od strane ovlašćenog preduzeća). Kupac je priključen na izmešteni orman mernog mesta (OMM), zaključio je novi ugovor o isporuci električne energije i dobio novi ED broj;
- **Plaćen samo Obračun neovlašćeno utrošene električne energije** – kupac je izmirio samo obavezu po obračunu neovlašćeno utrošene električne energije. Nije podneo zahtev za novo odobrenje za uključenje. Status na terenu – ISKLJUČEN.
- **Nije plaćeno ništa** – potrošač nije platio obračun neovlašćeno utrošene električne energije. Status na terenu – ISKLJUČEN.

U tabeli 3 su prikazani podaci koliko je potrošača isključeno (odjavljeno), izmešteno ormana mernog mesta i priključeno po novom Rešenju o priključenju. Procenat iznosi maksimalno 55% na početku

primene, 2010. godine je mali procenat, dok je 2011 40,4%. Očekujemo 2012 godine oko 50%.

Status da je platio samo obračun neovlašćene električne energije varira iz godine u godinu. Razlog ovoj pojavi je to što kupci nemaju novaca da bi platili dalje (kreće se oko 50.000 dinara izmešteno merno mesto) a platili su neovlašćenu da bi sudija posle plaćene neovlašćene potrošnje odbili krivičnu prijavu. Jedan deo potrošača pored mernog uređaja na kojem je otkrivena krađa el.energije imaju još jedno aktivno el.brojilo preko kojeg im se objekat napaja, neki koriste agregat za napajanje isključenog objekta ili su trajno ostali bez električne energije.

Uočava se porast broja kupaca koja nisu izmirili svoje obaveze po osnovu obračuna neovlašćene utrošene električne energije. Ovakvi kupci su isključeni sa elektrodistributivnog sistema u skladu sa Zakonom i Uredbom, merni uređaji su im demontirani, a priključci skinuti (tamo gde je to moguće). Postoji određeni broj kupaca koji nisu dozvolili pristup mernom uređaju. Oni se predaju pravnoj službi na pokretanje prekršajnog postupka.

U 2011. godini zabeleženo je 157 kupaca (44,1% od ukupno otkrivenih krađa el.energije) koji nisu ništa platili. Naknadnim obilaskom na terenu je ustanovljeno da od navedenog broja

- 64 potrošača živi u mraku bez struje – nisu se priključili;
- 26 potrošača se napajaju preko drugog mernog uređaja;
- 33 potrošača se samovoljno priključilo;
- 27 potrošača napustilo objekat;
- 7 kupaca nije dozvolilo isključenje;

Uočava se da 64 kupca koji žive u mraku. Tu je velika problem jer je velika mogućnost da će se ponovo nelegalno priključiti i neovlašćeno koristiti električnu energiju.

I ako potrošač plati neovlašćenu potrošnju i izmeštanje mernog mesta uočava se nova pojava sprečavanja merenja električne energije na izmeštenom mestu koji se nalazi na električnom stubu na javnoj površini, slobodnostojećem ormanu. Na slici 1a je prikazan orman i brojilo koje je onesposobljeno da meri i ne može se utvrditi stanje brojila. Na slici 1b je nepoznat počinioc prefarbo brojilo. Farba se skine i nastavi se očitavanje.

A) MEHANIČKI UNIŠTENO MERNO MESTO

B) PREFARBANO MERNO MESTO

SLIKA 1 – NEOVLAŠĆENO KORIŠĆENE ELEKTRIČNE ENERGIJE NA IZMEŠTENOM MERNOM MESTU

Neovlašćena potrošnja se nastavlja i na izmeštenom mernom mestu što još više otežava dokazivanje počinioca tih dela. Samo rigorozne kazne počinioca kada se uhvate mogu odvratiti ostale kupce koji krađu ili nameravaju da izvrše krađu električne energije.

ZAKLJUČAK

Činjenice su da pokretanjem, vođenjem krivičnog postupka i izrečenim krivičnim sankcijama, ne postiže svrha kažnjavanja. Odvratanje građana od neovlašćene potrošnje nije postignuto već naprotiv sve veći broj se odlučuje na taj korak. Elektrodistribucija mora primenjivati sve mogućnosti koje joj zakon omogućuje to jest odjavljivanje kupca koji neovlašćeno pribavlja električnu energiju. To je zakonit pravni položaj koji je dat elektrodistribucijama, što ima za posledicu da isti nema izbora u pogledu nadoknade nastale štete, jer u suprotnom nema isporuke električne energije. Time je postignuta bolja naplata.

Zaključak je da je potrebno odlučno i beskompromisno primenjivati odredbe Zakona, Uredbe i Pravila struke i jedinstveno postupati prema svim kupcima na celokupnom distributivnom području Elektrovojvodine i EPSa.

LITERATURA

1. Zakon o energetici, 2004, "Službeni glasnik RS", "84", strana 70-86.
2. Uredba o uslovima isporuke električne energije, 2005, "Službeni glasnik RS", "107", strana 161.
3. Zakon o energetici, 2011, "Službeni glasnik RS" br.57/2011", strana 3-34.
4. A.Malivuk, Z.Simendi, B.Pavlović, I.Novković, N.Krkljuš, 2010, "Neovlašćeno korišćenje električne energije", JUKO CIRED Regional Conference on electricity distribution 26,9-1,10 2010, R – 5,07, Vrnjačka Banja, Serbia.
5. Krivični zakonik Republike Srbije "Službeni glasnik RS", broj 85/05, strana 30 od 06.10.2005.
"Službeni glasnik RS", broj 88/05, strana 51 od 14.10.2005.
"Službeni glasnik RS", broj 107/05, strana 171 od 02.12.2005.
"Službeni glasnik RS", broj 72/09, strana 53 od 03.09.2009.
"Službeni glasnik RS", broj 111/09, strana 36 od 29.12.2009.
6. Z.Simendi, N.Krkljuš, 2010, "Načini neovlašćenog korišćenja električne energije" Međunarodnom Regionalnom Tematskom Savetovanju „Neovlašćena potrošnja električne energije i zaštita elektroenergetskih objekata od krađe i fizičkih oštećenja“, hotel Norcev na Iriškom Vencom, 23, i 24, 10. 2010.
7. Elektrovojvodina, 2007, "Kontrola meranja električne energije kod kupaca na 0,4-35 kV", "Upustvo UP-TPP-01",
8. ED Sombor, 2008, "Izveštaj o kontroli mernog mesta u ED Sombor".
9. ED Sombor, 2009, "Izveštaj o kontroli mernog mesta u ED Sombor".
10. ED Sombor, 2010, "Izveštaj o kontroli mernog mesta u ED Sombor".
11. ED Sombor, 2011, "Izveštaj o kontroli mernog mesta u ED Sombor".